

KÉTEZER LEÜTÉS

Nem sorolom fel a profi gárda egyéb zseniálisan profi findzsacseleit, nem írok sem Simicskászt, sem Orbánciát.

(Eörsi István író a Népszabadságban)

Hol kezdődik a profi írás és hol végződik az amatőr politizálás? E „határátlépési” dilemma minduntalan fölvetődik, ha írók politizálnak (vagy ha politikusok írnak). Eldöntendő az is: az írói mesteriségnek része-e a nevekkal való játék. Illemtudó körökben ezzel gúnyolódni nem szokás – éppúgy, mint a természettel vagy más fogyatékkal. A tengerentúli etikett szerint mindez véletlenszerű adottság, aminek a pusztá említése is sérti az alapvető emberi jogokat és méltóságot. Tudjuk persze, hogy az irodalomtörténet ismeri a „beszélő nevek” jellemfestő módszerét – ám ez a fogás rendszerint fikciós műfajokban használatos. Politikai cikkben a liberális kiskaté szerint kifejezett otrombaság élni vele. Ettől persze a lángoló írói tehetség még elsöpörhetné a földhözragadt konvenciókat – de ezek az erőltetett asszociációk az isiással meg az orbáncsal nem is eredetiek, s nem is túl sikerültek. A profi író e szerény nívónak zavarnia illenék. Mint ahogy ama ténynek is, hogy bizony törvényszerűen hazug lesz egy gondolatmenet, ha a kiindulópontja hamis. „Egyetlen törvény sem mondja ki, hogy azoknak a pártoknak, amelyek nem vesznek részt a kormányzásban, közösen kell bármilyen politikát érintő akcióban fellépni” – írja Eörsi. Rosszul. Van ugyanis egy kivétel: a médiatörvény, amely „kormányoldalról” és „ellenzéki oldalról” beszél. Profi írónak ezt a körülményt nem feltétlenül kell ismerni, profi publicistának – akinek mellékesen épp a média a választott témája – igen. Ha ezt tudná, nem kellene képmutató módon Áderről, Szájerről vagy Sasváriról azt feltételeznie, hogy „közönséges hazudozók”. Így azonban kétségesek az efféle definíciók is: „Örültnek én azt ismerem el, aki nemcsak mással ölelteti meg, hanem olykor maga is megöleli a forró kályhát.” És aki egyszerűen csak arra használja a kályhát (a törvényt), hogy onnan induljon el?

OSSZIÁN